

Interview

‘God is ook hier in alles aanwezig’

Drie generaties in gesprek over het nieuwe leven hier en straks

Riet van Dijk

Oma Slager verlangt naar het nieuwe leven, maar ook kleindochter Ellen en haar vader Klaas doen dat. Ze vertellen over de gebrokenheid en het onvolmaakte van deze wereld, maar ook over wat zij hier al ervaren van het nieuwe leven.

Zo zitten moe (89), zoon Klaas (51) en kleindochter Ellen (20) wel vaker bij elkaar: rond de tafel in oma’s flat, gezellig te praten. Moeder Slager heeft veel kinderen en kleinkinderen die haar regelmatig komen bezoeken. Als je er bent, begrijp je waarom.

“Niet zo opscheppen, oma,” zegt Ellen als we misschien wat al te lang hebben gepraat over oma’s kennis van het gebruik van internet en e-mail. Maar knap blijft het dat je kunt msn’en als je bijna 90 bent. De pc op een speciaal computermeubel tussen de zitjes van achter- en voorkamer staat altijd aan. Meldt een kleinkind zich op msn, dan geeft oma direct reactie. “Nou ja, het duurt een paar minuten,” lacht Ellen. Je ziet het voor je hoe oma in die tijd van haar stoel naar het computermeubel schuifelt. Zoon Klaas kijkt zijn moeder eens aan. Toch bijzonder dat ze op haar leeftijd nog een computer wilde aanschaffen. “Die blijmoedigheid van u,” zegt hij, “blij én moedig. Dat is een van de zegeningen in uw leven.”

Gouden stad

Op dit moment mailt moeder Slager met nicht Claire in Canada, die kanker heeft en niet lang meer zal leven. Moeder Slager is de laatst levende van het gezin waaruit ze komt, haar oudere broers en zussen zijn overleden. Daardoor denkt ze wel eens na over de dood en over het leven daarna. Maar nu in gesprek met Claire wordt ze er nog sterker bij bepaald. “Die rust die je mag hebben als je, zoals Claire, beseft dat je kind van God bent en dat het dan goed is. Je gelooft, hoopt, weet zeker waar je heen gaat.” Maar ze merkt ook dat ze daar zelf nog niet zo mee bezig is, gewoon omdat ze er nog niet voor staat. Verlangen naar het eeuwige leven, nee, daarvan kan ze niet spreken. Misschien hoeft dat ook niet. “Je vertrouwt je aan God toe,” zegt ze rustig, “je laat ook het moment van sterven aan Hem over.”

De nieuwe aarde stelt ze zich wel voor als een wereld om naar te verlangen. “Zonder zonde, zonder gebrokenheid, in één woord: volmaakt.” Ook haar zoon en kleindochter zien een mooie wereld voor zich. Zoon Klaas beeldt zich de gouden stad in uit Openbaring als hij denkt aan de hemel. Een mooi beeld vindt hij ook dat van het schaap en de leeuw die bij elkaar liggen. Kleindochter Ellen denkt aan de hemel zoals die wordt voorgesteld in het boek dat ze net aan het lezen is: *The shock of your life* van Adrian Holloway. Daarin wordt de hoofdpersoon rondgeleid door de hel en leert hij begrijpen wat de hel echt is: een leven zonder God. Daardoor beseft hij tegelijkertijd hoe goed het leven met God is, niet alleen in de hemel maar ook al op aarde.

Menselijke blik

Wat is het waarnaar ze verlangen, wat missen ze op deze aarde? Wat zal anders zijn op de nieuwe aarde? Klaas denkt het eerst aan zijn broer Ton, die het syndroom van Down heeft. Hij hoopt dat Ton op de nieuwe aarde die handicap, die beperking, niet meer zal hebben. Maar terwijl hij dat

zegt, roept het vragen op bij hemzelf. Ton is blij met zijn leven. Hij weet dat hij mongool is, maar ziet dat niet als iets negatiefs. Hij is ook een heel gelovige man. Klaas: “Wat is er dan gebroken, door zonde aangetast in zijn leven? Zijn handicap, of is het eerder onze blik op hem? Misschien is Ton voor God volmaakt, en zien ook wij straks geen beperkingen meer aan Ton, omdat wij dan ook kunnen zien wat volmaakt is.”

Het beperkte menselijke perspectief laat je soms even stilstaan bij je eigen gedachten; je ervaart dat die niet ver reiken. Eigenlijk kun je je geen voorstelling maken van het nieuwe leven en de nieuwe aarde. Ellen: “Het is zoals Jezus zegt: ‘Als Ik terugkom, zul je Mij zien zoals Ik echt ben.’ Nu kunnen wij God nog niet zien, niet weten wie Hij echt is. Wij zitten nog vast in onze menselijke blik.”

Oma ervoer die beperkte blik toen haar man 26 jaar geleden stierf. Zijn dood kwam heel plotseling, hoewel zijn gezondheid wankel was sinds hij tijdens de bezetting in een kamp gezeten had. Zou hij het wel zo fijn hebben in de hemel, was haar twijfel. Haar zoon begrijpt haar: “Dat kwam voort uit het gemis en uit je betrokkenheid bij hem toen hij nog leefde, je zorgen om zijn gezondheid, om zijn psychische welstand.”

Ik-gerichtheid

Klaas weet duidelijk wat de gebrokenheid van deze wereld voor hem inhoudt. Hij ervaart het bij zichzelf, bij mensen om hem heen en in zijn werk. “Vaak bots ik op de ik-gerichtheid van mensen. Dat komt in alle facetten van het leven terug. In mijn werk met mensen met een verstandelijke beperking zie ik dat egocentrisme versterkt, omdat zij minder het vermogen hebben zichzelf te corrigeren. Dat is wat mij het meest dwarszit, die basale zonde, de mens die beter wil zijn en het beter wil hebben dan anderen, zelfs dan God.”

Zijn dochter herkent het. Zij vindt het moeilijk dat je zelfs als je op het goede gericht bent, soms nog het kwade doet. “Zelfs als je niet egocentrisch probeert te zijn, schiet je nog tekort. Bijvoorbeeld in een relatie. Daarin zoek je het beste voor de ander, maar nog kan het zijn dat je elkaar kwetst.” Oma begrijpt dat dit haar kleindochter bezighoudt. “Maar dat hou je altijd,” relativeert ze. “Er zijn altijd dingen waarvan je pas achteraf ziet dat je ze anders had moeten doen.”

Later vertelt ze dat ze ook wel eens denkt: was ik maar eens meegegaan met mijn man als hij ging vissen. “Dat vroeg hij wel eens. Kom maar hier thuis koffiedrinken,” zei ik dan. “Ik had geen zin om bij hem te gaan zitten, want dan mocht je niets zeggen, anders beten de vissen niet.”

Niet-gelovigen

Ellen gelooft dat het leven op de nieuwe aarde anders zal zijn. Dat gelooft ze nog sterker doordat ze in het leven hier al iets daarvan ervaart. “Ik zie het in mensen om mij heen, in de kwaliteiten die God in hen heeft gelegd; ik zie het in de schepping die zo mooi is. Ik ervaar ook hoe goed je het kunt hebben als je voor een leven met God gaat. Naarmate je meer bezig bent met God en met het geloof, geeft Hij daar zijn zegen op. Dan ervaar je steeds meer van God en van zijn wereld.” In gesprekken over het geloof op de studentenvereniging merkt ze iets van hoe goed het kan zijn tussen mensen als ze samen met het geloof bezig zijn. Moeilijk vindt ze het soms in contact met niet-gelovigen, met wie ze ook goede gesprekken kan hebben. “Waarom is het niet iedereen gegeven te zien hoe goed het leven met God is? Het is eigenlijk makkelijk als je van huis uit het geloof hebt meegekregen, dan kun je je bijna niet meer indenken dat God niet zou bestaan.” Ook haar vader ziet overal om zich heen het werk van God. In de hele schepping: in ieder mens die een uniek schepsel is van God, in de diversiteit van al het leven op de aarde. Als hij een wild viooltje bekijkt dat voortwoekert in de tuin van het gehandicaptdagcentrum, verwondert hij

zich erover hoe God van zoiets onbeduidends zoiets moois kon maken. “Dat doet me beseffen hoe alomtegenwoordig God is, hoe Hij ook hier in alles aanwezig is. Dat bedenk ik ook als ik ’s morgens bid om kracht voor de dag. Dan ben ik dankbaar dat ik weer een dag mag meemaken, dat ik weer mag ingaan op de vragen – verbaal en non-verbaal – die de gehandicapten op het dagverblijf stellen, en dan ben ik ook dankbaar als ik aan het eind van de dag vermoeid weer naar huis ga.”

Gesprekken

Ook oma ervaart Gods aanwezigheid in kleine dingen. Ze is blij als een van haar kinderen weer veilig thuisgekomen is van een reis. Ze is blij dat ze nog avondmaal mee kan vieren, ook al kan ze niet meer lijfelijk in de kerk aanwezig zijn. Ze is dankbaar dat ze vanachter haar computer de predikant kan laten weten dat ze de preek goed vond.

Wat ze wel eens mist zijn gesprekken over het geloof, met geloofsgenoten, met haar kinderen en kleinkinderen. Je praat vaak niet over waar het echt om gaat in het leven. Zou dat in het nieuwe leven anders zijn? Ze vertelt over de gesprekken die ze soms heeft met een thuiszorgster, die ook gelovig is. Ze vindt het jammer dat zij niet aan het avondmaal gaat, omdat zij zichzelf daarvoor te zondig vindt. Maar de gesprekken met haar over het geloof waardeert ze erg.

Haar kleindochter Ellen besluit: “Als je over het nieuwe leven nadenkt, merk je altijd dat je niet uitkomt op wat je hier bezit of presteert, maar op goede ervaringen met mensen. Dat is het belangrijkste waar je ook hier al mee bezig kunt zijn.”